

Framhald av síðu 4

læknar.

Vit hava læknar við aðru liðina og sjúklingin við hina.

Það, at vera um ein sjúkling, mata hann og vaska honum, verður tíverri ikki prioriterað serliga høgt, og eru hesar uppgávur nógvastaðni latnar øðrum bólkum við stytri útbúgving. Hetta er stórt spell, tí er tað ikki júst her, vit hava eina best møguleika fyrri at observera — og uttan observation við sjúkrahúsingina ber ikki til at nótta individuella tørv sjúklingsins. Eftir mini metan kann sjúkraræktin bert gerast betri við at vera um sjúklingin.

Ein av okkara uppgávum er at hjálpa lækninum, og tað verður eisini gjørt, har tað er neyðugt. Men vit hava viðhvert lyndi til at halda, at tað er

neyðugt at vera til steðar, tá kanningar ella annað fer fram, og læknin ikki hevur beinleiðis hjálp fyrri neyðini.

Huga vit soleiðis, gloyma vit ikki júst tá sjúklingin? Hann kann væl hava okkara stuðul fyrri neyðini, um læknin ikki hevur tað. Av øllum starvsfólkabólkum eigur sjúkrasystirin at kenna sjúklingin best, og hon eigur at royna at seta seg sjálva í støðu hansara.

Tit, ið nú eru lidnar, hugsið um hetta.

Nakrar tykkara fara av landinum. Fleiri tykkara hava søkt um og fingið arbeiði her. Óvist er tó um allar fáa arbeiði.

Í 70-árunum hevur verið torført at fingið øll sjúkrasystirvini sett, men nú tykist vend at vera komin í. Á teim færoysku sjúkráhúsum er ikki lætt at fáa arbeiði, og

tí mugu vit vera vaknir og ansa eftir, at vit ikki av øðrum verða skúgvaðar burtur frá okkara arbeiðsøki, endaði Poula Poulsen og ynskti nýggju sjúkrasysturum góða eydnu í framtíðini.

J.A. Sørensen sjúkráhusstjóri segði eisini nøkur orð. Hann segði m.a.:

»Í ár er tað níttjanda ferð, at næmingar við henda skúla fáa prógv. Av 16, sum byrjaðu, verða 15 liðug og er hetta væl klárast. Av teimum 15 fáa 11 prógv við handa í dag.

Skúlin hevur minningarlund í ár. Í 1971 fluttu næmingar og lærarar í nýggj hól og var hetta ein stór hending. Ikki bert varð gólvviddin viðkað umleið 7 ferðir, men rúmuni vórðu eisini betri út-búnað, og fyrri ferð ferð fekk skúlin hól, ið vóru innrættað til endamálið.

Sjálvt um bert tiggju ár eru liðin mugu vit, orsakað av at undirvisingin varð broytt í 1979, vita, at skúlanum tørvar fleiri hól og vónandi kunnu vit koma í gongd við byggingini áðrenn langt um liður. Sum er, verður m.a. undirvist í fundarhølum og matstovum.

Til og við seinasta ár hava 279 næmingar fingið prógv eftir útbúgvingarskipanini, ið kom í gildi í 1959.

Tað ljóðar av so nógvum í einum so litlum samfelag sum okkara, men havast má huga, at í 1960/61 vóru normerað 51 stórv sum sjúkrasystur á sjúkráhusinum, meðan talið í 1980/81 var 212, ella ein hækking upp á 161.

Harumframt vita vit, at fleiri ikki longur eru í arbeiði og at fleiri arbeiða uttan fyrri sjúkráhusini. Eitt er vist, at vit høvdu verið ógvuliga illa fyrri, um ikki skipaður varð ein skúli á sinni, og tað eiga tey, ið skipaðu fyrri, eina stóra tøkk fyrri.

Høvdu umstøðurnar verið til tess, kundu nógv fleiri fingið útbúgving. Tey seinastu árin hevur upptøkan verið 22 næmingar á hvørjum liði, men er hetta í meira lagi. Eru vit nú av álvara farin at útbúgva til útflutning ella arbeiðsloysi? Tann fyrri spurningurin hevur verið fyrri fyrr, sum ein atfinning av skúlanum, á sama hátt sum av Sjómans- og Maskinkúlanum. Har til er at siga, at útbúgvingin, umframt at miða ímóti ávisum stórvum, eisini er eitt tilboð, og at heilsu-verkið stendur fyrri eini útbúgving, ið krevur fleiri sjúkrasystur.

Seinasta ár søktu 80 um at sleppa inn á skúlan og læt meg gera tað heilt greitt, at ikki er stuttligt at skúla vísa burtur nógv ar skikkaðar umsøklarar.

Hvi vilja so mong gerast sjúkrasystur?

Fyrri tað fyrsta fáa næmingarnir eina góða útbúgving, ið kann brúkast í einum stórvum parti av heiminum og fyrri tað næsta er ikki nógv í at velja hjá konufólki, um tey vilja hava eina viðari útbúgving.

Umframt sjúkrasystur útbúgvingina er bert læra-araútbúgvingin, og har er samuleiðis ein gravgangur fyrri at sleppa inn.

Sum sagt er útbúgvingin

in broytt, og tit eru tað næstseinasta liðið eftir tí gomlu skipanini. Fyrri tykkum kann tað ljóða keðiligt, at hava lokið prógv við eini útbúgving, ið soleiðis kann tykjast at vera avloðast. Til hetta er at siga, at talan er ikki um stórbroytingar, og har næst vil eg mæla tykkum til, at halda útbúgvingina við líka, við at gera mest møguligt burtur úr eftir-útbúgvingini.

Ein av tykkum skal um eina løtu upp og fyrri tykk-

um takkum allar bera sjúkrasystraheittstrengið fram.

Havið altíð lyftið í huga, gerið ongantið mismun á fólk og gloymið ongantið tykkara tægnarskyldu, soleiðis at tey, tit skulu fara um, altíð kunnu føla seg tryggan, og sum eg segði í áðni, gloymið ongantið eftirútbúgvingina, tit verða stuðlaðar av sjúkráhusinum til hetta, endaði J.A. Sørensen og ynskti sjúkrasysturum tillukku.

Lærarastørv í fólkaskúlanum

Við skúlaverkinum í niðan fyrri nevndu umráðum eru hesi lærarastørv leys at søkja:

- Fuglafjarðar kommunu:** Tvey stórv sum lærari og eitt, møguliga tvey stórv sum timalærari.
- Klaksvíkar kommunu:** Fimm stórv sum lærari og eitt, møguliga upp til fyra stórv sum timalærari. Tað verður lögð skylda við einum ella fleiri av hesum stórvum at undirvísa í Árnafríði. Umsøklarar, ið eru førir fyrri at undirvísa í týskum, enskum, danskum, alis-/evnafroði og í sangi/tónleiki, hava fyrirum.
- Kunoyar kommunu:** Eitt stórv sum einalærari við fyribils tænastru í Kunoyar skúla.
- Nes kommunu:** Eitt stórv sum lærari og eitt stórv sum timalærari.
- Runavíkar kommunu:** Eitt stórv sum lærari og eitt, møguliga tvey stórv sum timalærari. Umsøklarar, ið eru førir fyrri at undirvísa í jarnsmíði, motorlæru, dreingjaitrótti og sangi/tónleiki, hava fyrirum.
- Stýri Fyri Sandoyar Meginskúla:** Tvey stórv sum lærari og møguliga eitt stórv sum timalærari.
- Stýrið fyrri Felags-skúlan á Oyrarbakk:** Eitt stórv sum timalærari. Umsøklarar, ið eru førir fyrri at undirvísa í smíði og samtíðarkunning, hava fyrirum.
- Sjóvar kommunu:** Eitt stórv sum lærari og tvey stórv sum timalærari. Umsøklarar, ið eru førir fyrri at undirvísa í enskum og týskum, hava fyrirum.
- Skála kommunu:** Eitt stórv sum lærari.
- Sunda kommunu:** Eitt stórv sum lærari.
- Tórshavnar kommunu:** Trý stórv sum lærari og eitt, møguliga upp til fyra stórv sum timalærari. Umsøklarar, ið eru førir fyrri at undirvísa í týskum, enskum og gentutrótti, hava fyrirum.
- Tórshavnar Uttanbiggar kommunu:** Trý stórv sum lærari og eitt, møguliga upp til trý stórv sum timalærari við fyribils tænastru í Argja skúla. Umsøklarar, ið eru førir fyrri at undirvísa í enskum og týskum, hava fyrirum.
- Vágs kommunu:** Tvey stórv sum lærari og møguliga upp til tvey stórv sum timalærari.
- Vestmanna kommunu:** Eitt stórv sum lærari og møguliga eitt stórv sum timalærari. Umsøklarar, ið eru førir fyrri at undirvísa í týskum, sangi/tónleiki og gentutrótti, hava fyrirum.

Stórvini verða lønt í 13/21/23 lønarrámmu sambært avtalu, dagfest 18. september 1973, millum Føroya Lærarafelag og Føroya Landsstýri.

Tað skyldgva undirvisingartímalíð er fest sambært avtalu, dagfest 24. oktober 1979, millum Føroya Lærarafelag og Føroya Landsstýri.

Teir lærarar, ið settir verða, hava skyldu til annaðhvørt heilt ella lutvíst at virka við teir skúlar, har børn frá avvarðandi kommunu/kommunum sambært galdandi skúlaáætlan ganga í skúla.

Um so skuldi verið, at eingir næmingar verða við skúlaverkið í onkrari av oman fyrri nevndu kommunum, og skúlagongdin tiskil steðgar, so eigur viðkomandi lærari eftir nærri samráðing við Landsskúlafyriritingina at tola at verða fluttur í annað lærarastørv í fólkaskúlanum.

Umsóknir til tey leysu stórvini verða at senda til Landsskúlafyriritingina skjótast til ber, og soleiðis at tær eru skúlafyriritingini í hendi í seinasta lagi 23. mars 1981. Læraraskúlanæmingar, ið hava vónir um at standa lærarapróvtøku í summum, kunnu søkja stórvini. Við umsóknini eigur at verða lögð frásøgn frá leiðara læraraskúlans um higartil fingin úrslit og um næmingsins dugnaskap og føri annars, meðan avrit av próvtøkuprógvum verður sent Landsskúlafyriritingini beinanvegin, próvtøkan er liðug.

Umsóknin verður skrivað á útfyllingarblaði, ið fæst frá skúlaleiðaranum ella frá Landsskúlafyriritingini. Møguligir umsøklarar uttan fyrri Føroyar kunnu brúka útfyllingarblaðið fyrri danska fólkaskúlan.

Um einki annað er tilskilað, verður ein umsókn til eina kommunu roknað sum galdandi fyrri eithvørt av teim leysu stórvum í kommununi.

Umsøklarar, ið søkja fleiri av teimum leysu stórvum, mugu senda serstaka umsókn til hvørja einstaka kommunu.

LANDSSKÚLAFYRIRITINGIN, 2. mars 1981

Framhald av síðu 8

Áir eigur hann at verða byttur út kring landið at verða fódraður til smolt. Hann heldur, at vit eiga at brúka vøtnini í hesum sambandi, tí tað er avmarkað, hvat er til av feskvatni til aling.

Um vøtnini tola tilíkar alisteiðir, sigur Arne Kittelsen, at hetta hevur eisini verið umrøtt í Noregi, men í dag brúka teir nógv vøtn til aling. Sjálvur heldur hann ikki, at aling í vøtnum ber nakran skaða við sær. Heldur tvørturímóti. At tilføra livinum í vøtnunum fæði er av stórum virði fyrri vøtnini.

Fóður frá fiskaidnaðinum

Vit spurdu nú Arna Kittelsen um ikki feroyingar sjálvir eiga at miðja ímóti at framleiða fóður til fiskalíng heldur enn at innflyta tað. Til tað sigur hann, at ein bólkur eigur at verða settur til at kanna, hvussu nógv burturkast er frá fiskiðnaðinum og, hvør møguleiki er at brúka hetta sum fóður.

Í hesum sambandi er vert at nevna, at tann almenna royndarsteoðin eigur eisini at fævna um eina alisteð á sjónum, har m.a. fódryngroyndir skulu vera ein av høvuðsuppgávum.

— Men Arne Kittelsen, hesar mongu arbeiðsuppgávurnar krevja jú útbúgvið fólk — og tað hava vit ikki í dag?

— Tað er rætt, men her hava tit feroyingar tann møguleikan at fáa útbúgving í Noregi. Tit kunnu ganga á skeiðum, sum taka eina viku ella koma á skúlar, sum undirvísa í fiskalíng í longri tíðarskeið.

Arne Kittelsen visir á, at tað longu hava verið feroyingar í Noregi, og at áhugin millum feroyingar er stórvur í løtuni at fáa útbúgving í Noregi á hesum økinum.

— Eg haldi sjálvur at tað hevur stórvan skund og avgerandi týðning, at tit fyrst og fremst fáa útbúgvið fólk til at arbeiða á feskvatnsstöðum, tí hetta liðið í alingini er sera avgerandi fyrri viðari gongdina.

Søla og marknaður

Arne Kittelsen visir á, at tað, sum hevur kanska størst týðning í samband við fiskalíng, er, at menn gera sær greitt, hvussu fiskurin skal seljast og til hvønn.

— Vit gloymdu henda tættin í vinnuni í 60-unum, og tí fingi vit stórv trupulleikar at dragast við, men hesi seinastu fimm árin hevur tann stóra framgongdin innan fiskalíngina verið eitt úrslit av teimum sølu- og marknaðarroyndum, sum eru gjørðar.

— Tað hevur so ómetalliga nógv at siga, at hesin tættur in í fiskalívinnuni ikki liggur eftir. Vit í Noregi hava okkara egna sölufelag, sum selur allan alífisk. Hetta meti eg tit eiga at gera eisini. Tit eiga at seta eina nevnd nú at kanna møguleikarnar at sleppa av við alífisk í framtíðini.

Arne Kittelsen sigur at enda, at hann er sannførdur um, at tað fer at læna seg hjá feroyingum at reka fiskalíng, um rætt verður atborið. Tann gongdin, sum hevur verið higartil — har tit eru byrjaðir í smáum og spakulíng, hevur verið tann rætta.